

Sermons in Stones #7 vraag 1

Liefde en gecentreerd zijn: één verschijnsel.

6 december 1986 PM.

Geliefde Osho,

Is het mogelijk voor een vrouw om verliefd te zijn en toch gecentreerd?

Deze vraag heeft veel kanten.

Ten eerste, je begrijpt niet wat gecentreerd zijn betekent.

Ten tweede, je hebt ook geen ervaring met het verschijnsel liefde. Ik kan dit met absolute zekerheid zeggen, want je vraag levert alle bewijs voor wat ik zeg.

Liefde en gecentreerd zijn, zij zijn één fenomeen, niet twee. Als je liefde hebt gekend, kun je niet anders dan gecentreerd zijn.

Liefde betekent dat jij je op je gemak voelt met het hele bestaan. Het kan door een geliefde zijn, het kan door de meester zijn, het kan gebeuren door een vriend. Of het kan eenvoudig direct en onmiddellijk gebeuren – met de zonsopgang, met de zonsondergang. Precies de ervaring van liefde zal je gecentreerd maken. Dit is de hele filosofie van de devoties geweest alle eeuwen door. Liefde is haar wetenschap, gecentreerd zijn is het resultaat.

Maar er zijn mensen – en er zijn slechts twee soorten mensen -- die een dominante redenering, logica hebben. Hun hart is onderontwikkeld. En er zijn mensen wiens hart in bloei is en nu functioneren de rede, de rationaliteit als dienaren van het hart. De ellende van de mens is dat hij het onmogelijke probeert te doen: Hij tracht het hart te dwingen om de mind te dienen, wat onmogelijk is. Dit is je chaos, dit is jouw rotzooi.

De vraag is opgekomen uit de doorsnee ervaring die liefde wordt genoemd. Het is geen liefde, het wordt slechts liefde genoemd – enkel een glimp, slechts een klein tikkeltje, wat geen voeding zal geven. Integendeel, het zal een pathologische staat worden, want het ene moment ben je in de hemel en is alles geweldig en het volgende moment is alles donker, je kunt niet geloven dat er iets betekenisvol in je leven is geweest. Al deze momenten van liefde schijnen in dromen gebeurd te zijn, of misschien heb jij je hen verbeeld. En deze donkere ogenblikken zijn absoluut verbonden met de mooie momenten.

Dit is de dialectiek van de menselijke mind. Het functioneert door tegengestelden. Je houdt van een man en je zult van de man houden om absoluut verkeerde redenen. Je zult van de man of vrouw houden omdat je van binnen een beeld draagt van de ander. De jongen heeft het van de moeder en het meisje heeft het van de vader. Alle geliefden zoeken voor hun moeders, hun vaders – en in de uiteindelijke analyse zoeken ze allemaal voor de baarmoeder en haar mooie, ontspannen staat. Psychologisch kan de eeuwige zoektocht voor moksha, ultieme bevrijding, verlichting, teruggebracht worden tot het basis psychologische feit dat de mens reeds de meest mooie, de meest vredige staat gekend heeft voordat hij werd geboren. Als er nu niet iets nog groter in zijn leven gebeurt, enige onthulling van het goddelijke, van het universele, zal hij ellendig blijven. Want onbewust is er elk moment een oordeel.

Hij weet dat hij gedurende negen maanden geleefd heeft ... En onthoudt dat voor een kind in de baarmoeder negen maanden bijna als een eeuwigheid is want hij weet niet hoe te rekenen, hij heeft geen enkele klok. Ieder moment is zichzelf genoeg. Hij weet niet dat er daarna een ander moment zal zijn, dus ieder ogenblik is een verrassing. En zonder zorgen, geen spanning over voedsel, over kleding, over onderdak, is hij absoluut op zijn gemak, gecentreerd. Er is niets wat hem van het centrum afbrengt.

Er is niemand daar om zelfs maar goedendag te zeggen.

Deze ervaring van negen maanden gecentreerd te zijn, van onmetelijke vreugde, vrede, alleen zijn... de ander is er niet meer. Jij bent de wereld, jij bent het geheel. Niets wordt gemist, alles wordt door de natuur voorzien zonder inspanning van jouw kant. Maar leven confronteert jou op een totaal andere manier – vijandig, concurrerend. Iedereen is jouw vijand, want iedereen is op dezelfde markt; iedereen is je vijand want iedereen heeft dezelfde verlangens, dezelfde ambitie. Je moet wel in

conflict komen met duizenden mensen. Het is vanwege deze innerlijke vijandschap dat alle culturen in de wereld een zeker systeem van etiquette, vertrouwdeheid, vormelijkheid hebben gecreëerd voortdurend het kind voorhoudend, "je moet je vader respecteren." Al de beschavingen over de hele wereld de hele geschiedenis door – waarom dringen ze bij het kind er allemaal zo op aan: "Jij moet je vader respecteren"? Er is enige achterdocht dat als hij aan zichzelf wordt overgelaten, het kind de vader niet zal respecteren – zoveel is zeker, simpele logica. In feite zal het kind gaan haten. Ieder meisje haat de moeder. Om het te verbergen – want het zal erg moeilijk zijn om in een maatschappij te leven waarin al je wonden onbedekt zijn en iedereen rondloopt met onbedekte wonden – moet een bepaalde ethiek, een moraliteit, een zekere stijl van leven hen bedekken en juist het tegenovergestelde laten zien – dat je van je moeder houdt, dat je van je vader houdt en hem respecteert.

Diep van binnen is het tegenovergesteld het geval. Je bent in tweeën verdeeld door de maatschappij. Het onechte deel is al het respect gegeven, omdat het onechte door de maatschappij is gecreëerd. Het ware krijgt geen enkel respect, want het ware komt van de natuur – hetgeen boven de controle van elke maatschappij, cultuur of beschaving is. Elk kind moet getraind worden in leugens, moet op zo'n manier geprogrammeerd worden dat hij ondergeschikt wordt aan de maatschappij, een dociele slaaf.

Elke maatschappij breekt de ruggengraat van elk kind zodat elk kind slap wordt. Hij kan zijn stem niet verheffen, hij kan niets in twijfel trekken. Zijn leven is gewoon niet van hemzelf. Hij heeft lief, maar zijn liefde is onecht. Vanaf het eerste begin werd hem verteld van zijn moeder te houden, "want zij is je moeder." Alsof moeder zijn een soort intrinsieke kwaliteit heeft of enige verplichting meebrengt dat je van haar moet houden. Maar het is geaccepteerd dat de moeder bemind moet worden. Mijn nadruk is dat de moeder liefdevol moet zijn, en dat geen kind ooit verteld moet worden van iemand te houden tenzij het uit hemzelf voortkomt. Ja, de moeder, de vader, de familie kan een milieu scheppen zonder iets te zeggen. De hele energie kan je eigen liefdesvermogen opwekken, teweegbrengen.

Maar zeg nooit tegen iemand dat liefde een plicht is. Het is niet zo. Plicht is een onechte plaatsvervanger voor liefde. Wanneer je niet kunt liefhebben, zal de maatschappij je wel van plichten voorzien. Ze kunnen misschien liefde lijken, maar van binnen is er niets liefdevols in. Integendeel, het is slechts een maatschappelijke formaliteit. En je raakt zo gewend aan sociale formaliteiten dat je compleet vergeet dat er dingen zijn die wachten om in je leven plaats te vinden maar je bent zo in beslag genomen dat je geen ruimte geeft, je staat liefde niet toe om in je op te bloeien.

Vandaar dat je niet weet dat gecentreerd zijn en liefde een zijn.

Gecentreerd zijn spreekt de intellectueel meer aan. Niets hoeft te worden geloofd; er is niemand anders aan wie jij je hoeft over te geven.

Het is vanwege de ander dat elke liefdesrelatie een tragedie wordt.

In de Indiase literatuur zijn er geen tragedies. In mijn studententijd vroeg ik mijn professoren: "Waarom mist de Indiase literatuur tragedies?" En geen enkele leraar of professor was in staat er iets zinvols over te zeggen.

Ze haalden simpelweg hun schouders op en zeiden, "jij bent vreemd, jij vindt zulke vragen... ik ben al dertig jaar in deze universiteit en niemand heeft zoiets gevraagd."

Ik zei, "Mij lijkt het erg duidelijk dat het feit diepe wortels heeft in de cultuur. In alle landen uitgezonderd India zijn er tragedies – mooie verhalen, romans, ficties – maar in India zijn ze er niet. En de reden is... India is een ouder land dan welk land ook. Het heeft veel uit ervaring geleerd, en een van de dingen is: dat wat er niet moet zijn, daar moet niet over gesproken worden; daarom moet er geen tragedie zijn."

Hun logica kan begrepen worden. Als de mens merkt dat leven overal een komedie is, dan is er een mogelijkheid dat hij doorgaat zichzelf te bedriegen. Hij zal misschien nooit iemand zijn problemen vertellen – want hij denkt dat niemand problemen heeft. Waarom een mikpunt worden? Iets is er mis met jou – houdt het gewoon stil. Het heeft geen zin om jezelf ten toon te stellen aan een wrede maatschappij die enkel om je zal lachen dat je een idioot bent die niet weet hoe hij moet leven.

Maar het is niet zo eenvoudig. Het is niet een kwestie van enkel te weten hoe te leven. Het is een kwestie om eerst alles op te geven van wat onecht in je is. Het onechte komt van buiten. En als alles wat onecht is opgegeven is en je uiterst naakt voor de existentie bent, begint het echte in je te groeien. Dit is de situatie waaraan voldaan moet worden om het echte in je te laten groeien, te laten opbloeien, en je te brengen tot de ultieme betekenis en waarheid van het leven.

En onthoudt: je kunt of vanaf het gecentreerd zijn beginnen – en op het moment dat je gecentreerd bent zul je plotseling enorme liefde in overvloed vinden – of je kunt vanuit liefde beginnen. En op het moment dat je liefde zonder enige jaloezie is, zonder enige conditie, maar enkel een delen is van de dans van het hart, zul je gecentreerdheid ervaren.

Ze zijn twee kanten van dezelfde munt. Gecentreerdheid is een meer intellectuele, wetenschappelijke methode. Liefde heeft een andere bron in je – je hart. Het is meer poëtisch, het is meer esthetisch, het is gevoeliger, het is vrouwelijker, het is mooier. En het is makkelijker dan gecentreerdheid.

Mijn suggestie is, laat eerst alle onechte ideeën over liefde varen. Laat iets echts in je groeien, en gecentreerdheid zal komen, verlichting zal komen.

Maar als je het erg moeilijk vindt om met liefde te beginnen, wees dan niet wanhopig. Je kunt direct door gecentreerdheid gaan.

Je kunt het meditatie noemen, je kunt het bewustzijn noemen. Maar in beide gevallen, is het ultieme resultaat hetzelfde. Je bent gecentreerd en overvloeiend van liefde.